

Find en halv mio. kroner

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

DB-tjek giver svineproducenten mulighed for at måle sig med andre svineproducenter på udvalgte parametre, der alle påvirker dækningsbidraget.

Tema

> Dorthe Poulsgård Frandsen,
Svinerådgivning Vest

DB-tjek tallene viser, at der ofte ligger flere 100.000 kr. gemt som indtjeningspotentiale i besætningerne.

I tider hvor priserne på fast ejendom er faldende, kan svineproducenter ikke tjene penge på konjunktoren. I stedet skal der tjenes penge på svineholdet. Men hvor ligger millionerne gemt?

Benchmarking værktøjet, DB-tjek, giver svineproducenten en enestående mulighed for at måle sig med andre svineproducenter på udvalgte parametre, der alle påvirker dækningsbidraget pr. årssø, smågris eller slagtesvin. Desuden giver det mulighed for at udpege relevante fokuspunkter, der kan øge indtjeningen i produktionen, for i svineproducentens hverdag gælder det ligesom i sportens verden om hele ti-

den, at kunne præstere bedre og helst uden ekstra input. Endelig giver DB-tjek de ansatte i svineproduktionen en fornemmelse af, at deres indsats gør en forskel, og de ser nødvendigheden af at ændre procedurer, når besætninger gør tingene bedre, end de selv gør.

DB-tjek opgøres halvårligt og i tabel 1 er vist DB målt i kroner pr. årssø, smågris og slagtesvin. Der forekommer en meget stor variation i dækningsbidragene, hvilket også er illustreret i tabel 1.

Sohold

I soholdet er den altafgørende faktor for indtjeningen antallet af fravænnende gris pr. årssø.

Tabel 1. DB pr. stk. opgjort i DB-tjek for andet halvår af 2011.

Kr. pr. stk.	Top 5	Gns.	Forskel mellem top og bund
DB/so (7 kg)	4.400	3.500	2.900
DB/so (30 kg)	6.200	4.300	5.500
Smågrise	55	40	70
Slagtesvin	200	140	200

I figur 1 er vist sammenhængen mellem antallet af fravænnede grise pr. årso i relation til dækningsbidraget pr. årso set over en årrække. Det fremgår tydeligt, at jo flere grise pr. årso jo højere dækningsbidrag.

Pattegrisedødelighed

I en besætning med 1.600 årssøer og 30 grise pr. årso har dødeligheden i farestalden været på 14 %. Hvis dødeligheden i farestalden blev reduceret til 10 %, vil det være muligt at øge antallet af grise pr. årso til 31,2 grise pr. årso, og da marginal-

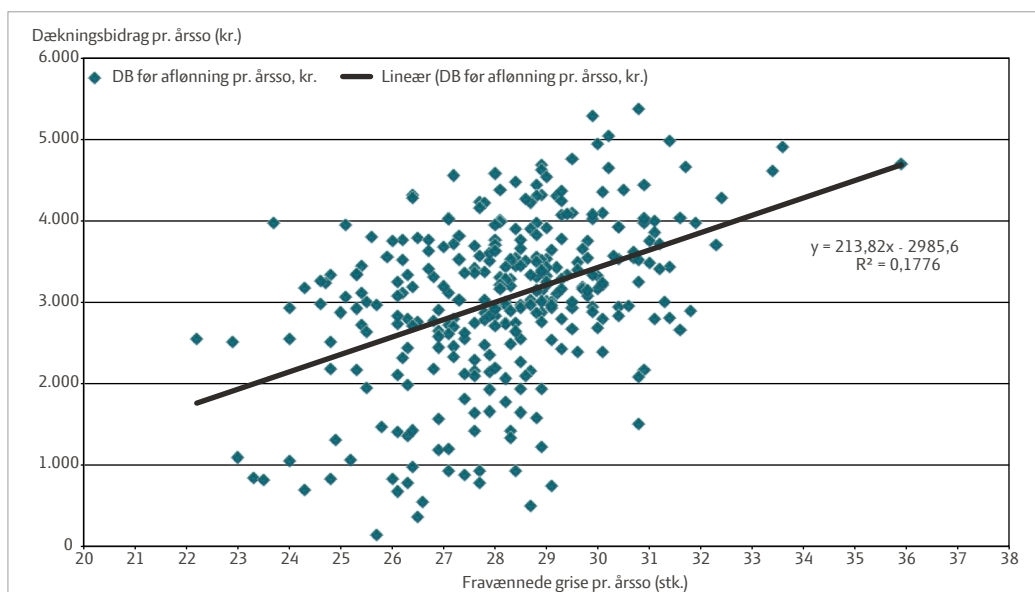
grisen indbringer 267 kr. i den pågældende besætning, vil der således være et potentiale for en ekstra indtjening på 512.000 kr. årligt.

Men et er at regne potentialet ud, noget andet er at få penge til at komme i virkeligheden. Her er alfa og omega, at der laves en grundig analyse af produktionsdata, således at kun relevante og virksomme tiltag bliver sat i værk. I den konkrete besætning var der fokus på de døde pattegrise. En hel uges døde pattegrise blev lagt til side

og obduceret. Obduktionerne viste, at langt hovedparten af pattegrisene dør indenfor de første 4 levedøgn og at 70 % af de døde grise havde tomme mavesække. Pattegrisene var således døde af sult.

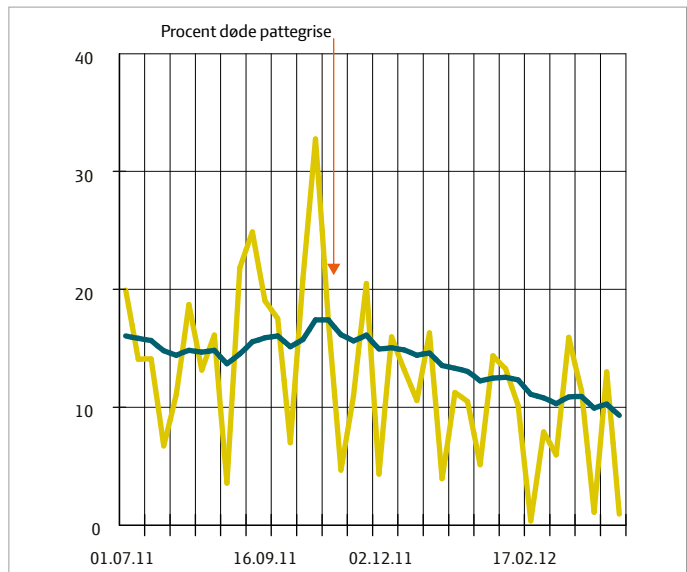
I staldene bliver arbejdsrutinerne lavet om, således at personalet er 50 % af arbejdstiden hos de søer, der har faret indenfor den sidste uge. Konkret bliver:

- alle pattegrise spærret inde i hulerne første 2 fodringer efter faring
- alle smågrisehulerne bliver tættnede, så grisene ikke fryser, når de ligger i hulen
- der lægges ikke flere grise til soen, end der er funktionsdygtige patter til
- der indføres 2 trins-ammesøer i stedet for 1 trins-ammesøer.

Figur 1: Sammenhæng mellem fravænnede grise pr. årso og dækningsbidrag før aflønning.

Tema

Figur 2. Udviklingen i pattedrisedødeligheden efter fokuseret indsats. Effekten målt til 1,2 grise pr. årssø.

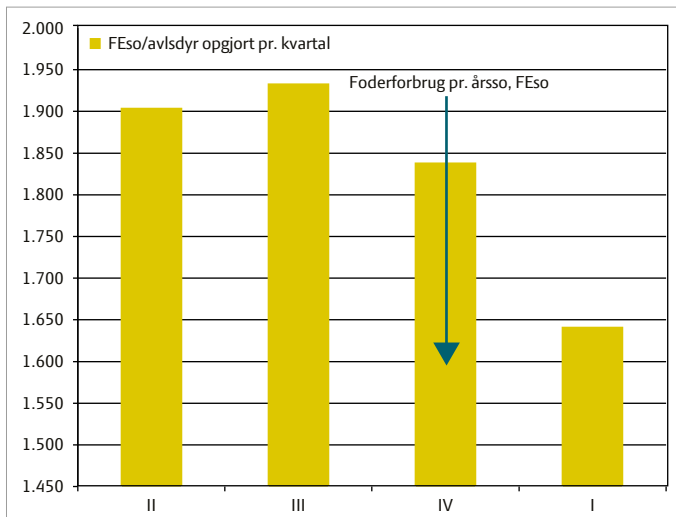
For at give personalet en fornemmelse af om tingene går i den rigtige retning, opstilles der et mål for antallet af døde pattedrise pr. uge. Der tælles dagligt døde pattedrise i farestaldene, så effekten af den ekstra indsats snart er synlig. Via en tæt opfølgning kan der justeres undervejs. Summa-summarum er, at den ekstra fokus og guideline til at gøre de rigtige ting på staldgangen, er afgørende for, at besætningens dødelighed bliver reduceret fra de tidligere nævnte 14 % til de nuværende 10 %. Se udviklingen i pattedrisedødeligheden i figur 2.

Foderomkostning pr. årssø

En anden parameter, som også påvirker dækningsbidraget pr. årssø, er omkostningen til so-foder. Ifølge normen burde en årssø æde 1.350 FEso pr. årssø, hertil kommer foderforbruget

til polteholdet, som teoretisk andrager 120 FEso pr. årssø, hvis poltene indkøbes ved 22 uger.

I en besætning har foderforbruget i en lang periode ligget på 1.800-1.900 FEso pr. årssø. De drægtige søer er blevet sluppet løse og for at reducere slagsmålene, har staldpersonalet fejlagtigt øget foderstyrken til de drægtige søer. Desuden fik poltene ad libitum fodring helt frem til løbning. Og endelig var poltene i gennemsnit 39 uger ved løbning, hvor anbefalingen er på ca. 34 uger. Alt i alt procedurer der hiver foderforbruget i den forkerte retning. Ved at tilpasse de anvendte foderkurver i fare- og drægtighedsstald samt poltestald, er foderforbruget blevet reduceret med 250 FEso pr. årssø, hvilket med den nuværende foderpris svarer til en besparelse på 400 kr. pr. årssø eller

Figur 3. Udvikling i sofoderforbrug. Tiltag iværksat 1/11.

320.000 kr. i den pågældende besætning. I figur 3 er vist udviklingen i sofoderforbruget.

Ud over fodermængden påvirker prisen på sofoderet også dækningsbidraget. Som det fremgår af figur 4, er dyrt so-

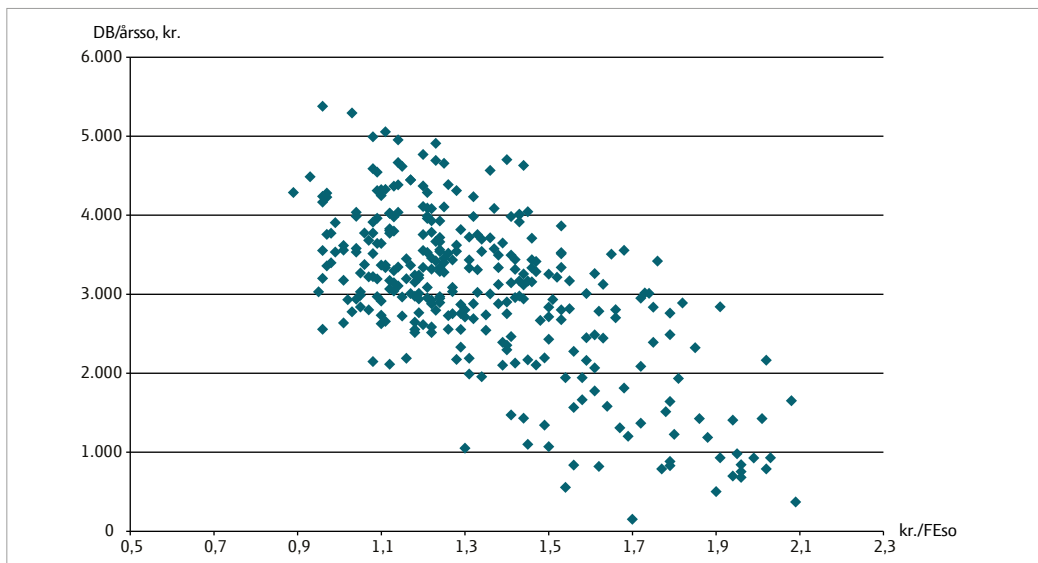
foder ensbetydende med lavt dækningsbidrag pr. årssø.

Omkostninger i øvrigt

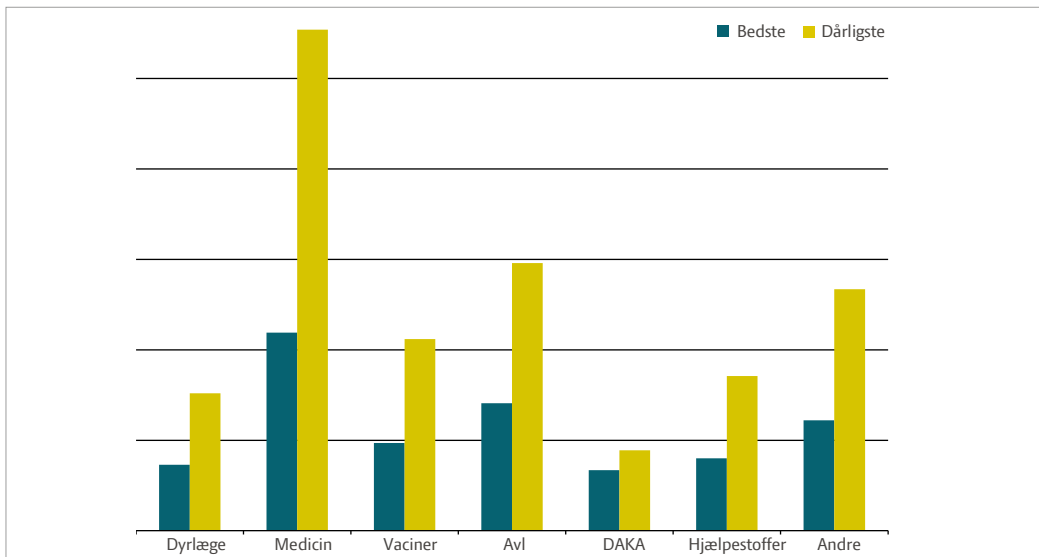
Diverse omkostninger til avl, dyrlæge, medicin, vaccine, DAKA, hjælpestoffer mv. andrager i de fleste besætninger med

salg af 30 kg grise 800-900 kr. pr. årssø. Forskellen mellem den besætning med de laveste omkostninger pr. årssø og den besætning, der har de højeste omkostninger pr. årssø, er afbilledet i figur 5. Forskellen mellem de 2 besætninger svarer til 3,5 grise pr. årssø, og det selvom begge besætninger har samme produktions- og sundhedsniveau.

Sammenligningen gør, at den enkelte besætning skal kigge indad og se hvilke omkostninger, der bruges i besætningen og hvorfor. Typisk bliver medicin- og vaccinationsprogrammer set efter i sømmene og ofte har besætningen i gennem en årrække, lagt det ene behandlingsprogram efter det andet oven i hinanden, uden nogen effekt. Listen over vidundermidler er grundet finanskrisen kort i alle besætninger, men omkostninger til f.eks. syrer og drik-

Figur 4. Sammenhæng mellem foderpris angivet i kr. pr. FEso og dækningsbidrag pr. årssø målt i kr./årssø.

Figur 5. Diverse omkostninger fordelt i 2 besætninger. Blå besætning har det laveste omkostningsniveau. Grøn besætning har det højeste omkostningsniveau.

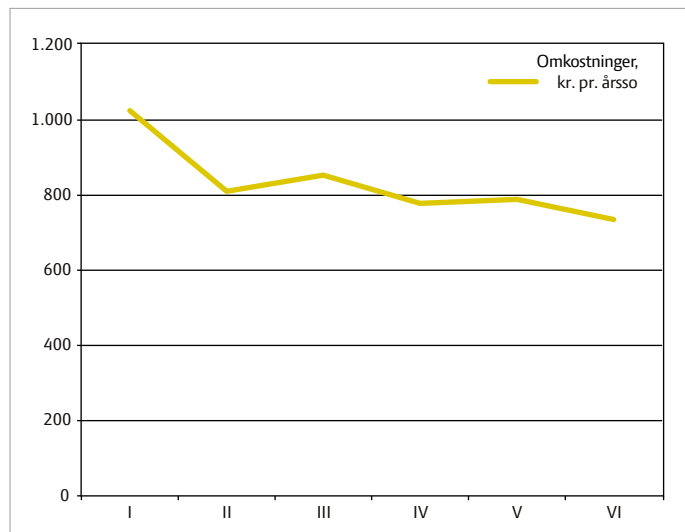
Tema

kejern figurer stadigvæk på listen. I figur 6 er vist udviklingen i omkostninger pr. årssø i en besætning, som har haft fokus på netop disse parametre. Set over en årrække er omkostningsniveauet blevet reduceret med

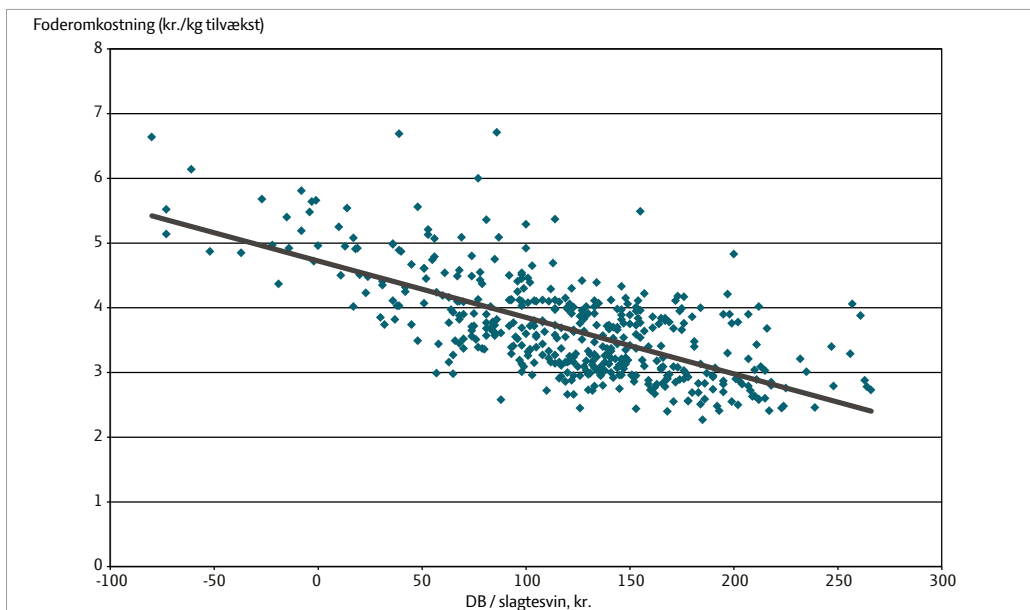
290 kr. pr. årssø. I den konkrete besætning svarer det til en årlig besparelse på 230.000 kr.

Slagtesvineproduktion

I slagtesvineproduktionen er en afgørende faktor for dæknings-

Figur 6. Omkostninger til dækning af dyrlæge, medicin, vaccine, avl, DAKA, hjælpestoffer og diverse opgjørt i kr. pr. årssø i en periode på 3 år.

Figur 7. Sammenhængen mellem dækningsbidraget pr. slagtesvin opgjort i kr. pr. slagtesvin og foderomkostningen målt i kr. pr. kg tilvækst.

bidraget foderomkostningen pr. kg tilvækst. I figur 7 ses, at jo højere omkostningen pr. kg tilvækst er, desto lavere bliver

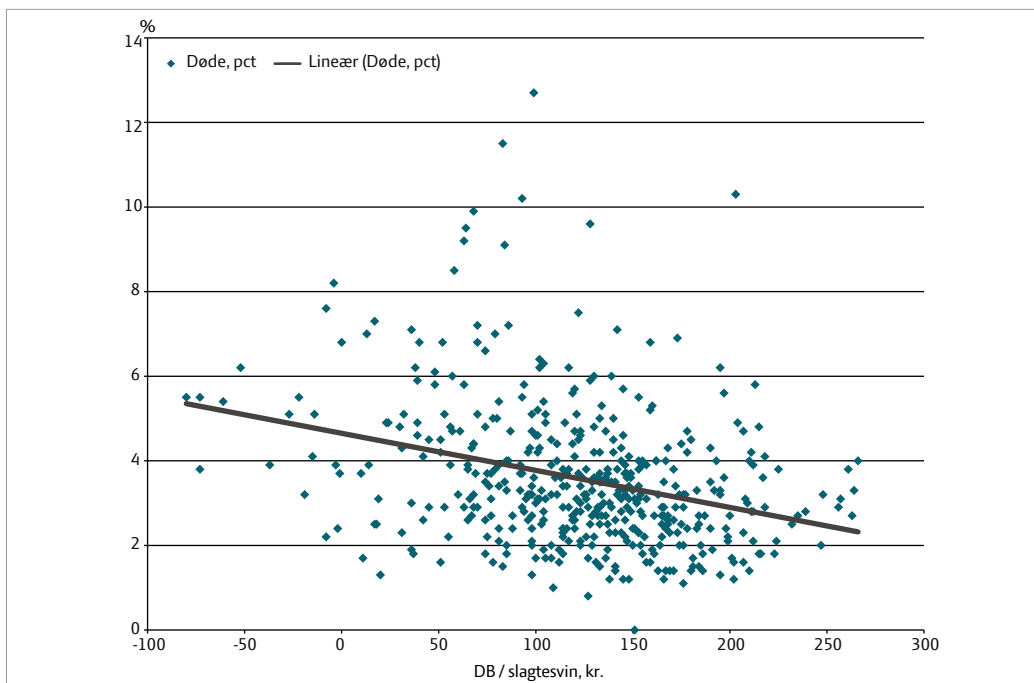
dækningsbidraget pr. slagtesvin.
Foderomkostning pr. kg tilvækst
 Omkostningen på at lave et kg

slagtesvin vil naturligvis afhænge af såvel foderforbruget som foderprisen. Der ses rigtig store variationer på foderforbruget

Foderautomat, der trænger til justering.

Figur 10. Sammenhæng mellem % døde og kasserede slagtesvin og dækningsbidraget pr. slagtesvin målt i kr./stk.

tesvin. Dette er vist i figur 10, hvor en stor dødelighed medfører lavere dækningsbidrag. Det ses også, at der er store variationer besætningerne imellem.

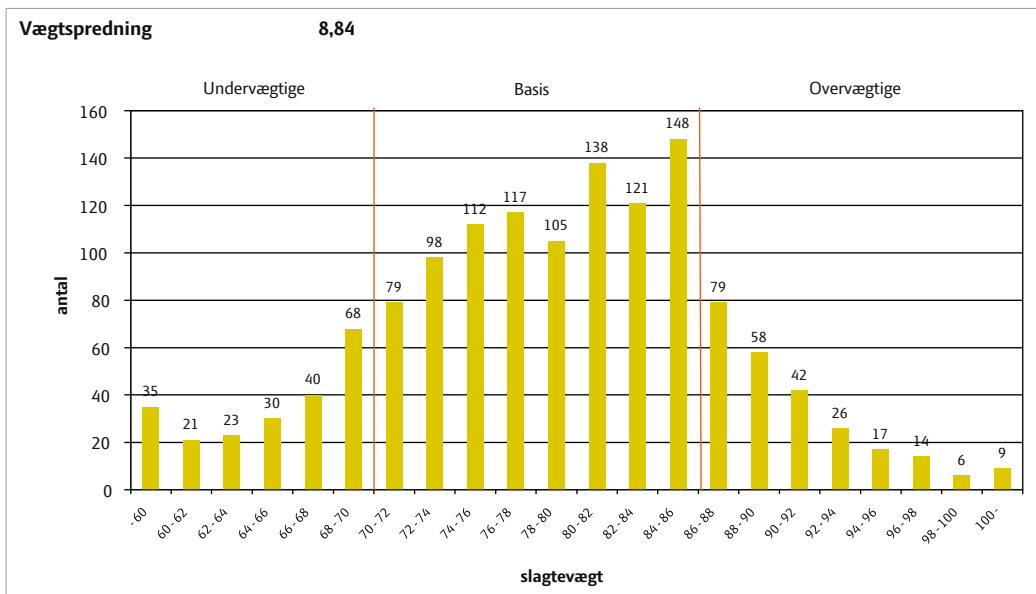
Forskelle på 5 % døde er ikke usædvanligt. Denne forskel svarer til 35 kr. pr. slagtesvin. En stor dødelighed kan som oftest forebygges ved at sørge for,

at grisene opstaldes sektioneret og sammenblandinger sker under kontrollerede forhold.

Korrekt indrettet sygesti til slagtesvin.

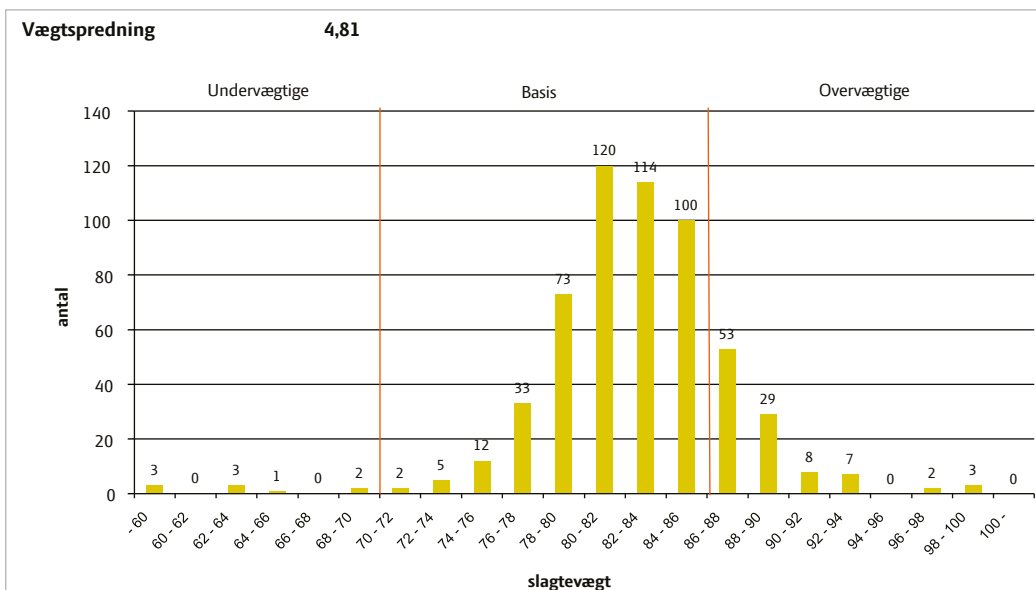

Figur 12. Fordeling af leverede slagtesvin inden brug af vægt. Vægtspredning 8,84 kg.

Desuden skal der etableres sygestier således, at syge og/eller behandlingskrævende grise kan opstaldes særskilt. Endelig skal pasningen optimeres således, at sygestierne også bliver an-

vendt i dagligdagen. Er sygestien indrettet korrekt, vil chancen for helbredelse være meget tæt på 75 %, hvorfor der er bonus ved at bruge sygestierne. Når tingene går op i en højere en-

hed, knækkes kurven for døde slagtesvin efterfølgende.

Figur 13. Fordeling af leverede slagtesvin efter brug af vægt. Vægtspredning 4,81 kg.

Kunsten er at få indtjeningspotentialet på besætningen synliggjort og omsat til cool cash.

Udvejning til slagteri

En ting er noteringen, en anden ting er hvor mange slagtesvin, der afregnes til basisnotering. I figur 12 og 13 er vist hvordan vægtspredningen er reduceret fra 8,8 kg til 4,8 kg ved brug af vægt til udvejning før levering.

Denne ændring af leveringsstrategi har givet slagtesvineproducenten et øget udbytte på 30 kr. pr. slagtesvin, hvilket med en årlig produktion på 10.000 grise svarer til 300.000 kr. Så investering i vægt samt den tid der går med at veje grise ud, er betalt godt hjem.

Tanke omsat til handling - rykker

I DB-tjek er der væsentlig flere parametre at måle sig med andre producenter på. Ens for alle parametre er, at variationen er meget stor. Som det ses i tabel 1, er der en stor spredning mellem besætningen med det højeste dækningsbidrag og

besætningen med det laveste dækningsbidrag.

I sohold med 30 kg produktion er forskellen mellem besætningerne på 5.500 kr. pr. årso, hvilket er yderst tankevækkende, når begge besætninger ligger over 30 grise pr. årso. Forskellen mellem de to besætninger kan hovedsagelig forklares i store forskelle mellem foderforbrug hos såvel søer som smågrise.

I slagtesvineproduktionen er forskellen mellem bedste og ringeste indtjening 200 kr. pr. slagtesvin. Forskellen skyldes primært store forskelle i foderforbrug.

Ovenstående eksempler viser blot nogle af de faktorer, som påvirker svineproducentens indtjening. Ofte ligger der flere 100.000 kr. gemt som indtjeningspotentialer i besætningerne.

Kunsten er, at få dem synliggjort og så omsat til cool cash.